

KNJIŽNICA U FUNKCIJI JAČANJA RODITELJSKIH KOMPETENCIJA

Prof. dr. sc. Dubravka Maleš

Pitanja

- Koja je uloga roditelja danas?
- Zašto se danas toliko govori o potrebi obrazovanja roditelja?
- Može li knjižnica utjecati na jačanje roditeljskih kompetencija?
- Zašto je važna suradnja roditelja i knjižnice?

Sve se mijenja...

- **Društvo, obitelj, djetinjstvo, roditeljstvo, starost ...** – u procesu su mijenjanja, a to traži od svakog pojedinca prilagođavanje novim okolnostima i ulogama
- **Roditeljstvo** – jedna od najodgovornijih i najtežih uloga u životnom ciklusu obitelji i pojedinca

Roditelj – glavni i prirodni odgajatelj djeteta

(Ustav RH, Obiteljski zakon, Konvencija o pravima djeteta)

- Skrb i odgoj djeteta roditeljsko su prirodno pravo i obveza
- U praksi teško ostvarivo zbog nedostatka vremena
- Roditelj odgaja, ali i bira druge odgajatelje – koordinatorska uloga
- Odgoj i odluke roditelja određuju koliko će dijete imati prilike razvijati svoje potencijale
- Demokratsko društvo najbolji je lijek za roditeljsku nezainteresiranost

Prava roditelja

- proizlaze iz prava djeteta - roditeljsko je pravo i obveza da štiti interese djeteta
- otuda i pravo roditelja na sudjelovanje u sustavu odgoja i obrazovanja
- roditeljsko pravo je moguće ostvariti u uvjetima gdje postoji mogućnost izbora

Obveza je države pružiti potporu roditeljima u obnašanju roditeljske uloge

- pružanjem mogućnosti biranja drugih odgajatelja/ustanova koji će mu pomagati u odgoju i obrazovanju djeteta
- pružanjem različitih mogućnosti za stjecanje znanja i vještina potrebnih za kvalitetan obiteljski odgoj

Da bi bio uspješan u roditeljskoj ulozi od roditelja se očekuje da:

- poznaje zakonitosti i obilježja dječjeg razvoja
- pozornost pridaje potrebama i sposobnostima djeteta te da poznaje načine njihova zadovoljavanja i poticanja
- dobro poznaje društvene resurse koji stoje na raspolaganju njemu i djetetu
- ima sposobnosti odabrati najbolje za svoje dijete
- uspostavlja suradnju s drugim odgajateljima svoje djece

Kompetentan roditelj je

onaj roditelj koji pruža kvalitetan obiteljski odgoj, koji zna odabrati, za svoje dijete, odgovarajuće izvanobiteljske utjecaje i koji shvaća važnost i sposoban je za razvijanje partnerstva s onima koji izvan obitelji skrbe o njegovu djetetu, odgajaju ga i obrazuju.

Pedagoško obrazovanje roditelja

- uključuje niz intervencija koje trebaju pomoći roditelju da djeluje uspješnije u roditeljskoj ulozi odnosno koje jačaju njegove roditeljske kompetencije
- krajnji je cilj ***dobrobit djeteta*** u smislu unapređenja kvalitete njegova razvoja

Zadaci rada s roditeljima

Informiranje

Sustavno pružanje novih znanja

Razvijanje vještina

Savjetovanje

Programi jačanja roditeljskih kompetencija

Savjetovalište

Tribina

Škola za roditelje

Tečaj

Predavanje/radionica

Dolazak stručnjaka u obitelj

Igraonica/radionica za djecu i roditelje

Biblioteka za roditelje, kutić za roditelje, letak, brošura, plakat, radio i TV emisija...

U procesu obrazovanja roditelja

- težište rada stavljati na aktivnost roditelja
- jasno definirati ciljeve i očekivane rezultate
- u radu se nastavljati na ono što roditelji već znaju i primjenjuju
- jačati mogućnost rada u grupi
- roditeljima pružati mogućnost izbora sadržaja, metoda, oblika, materijala, te načina sudjelovanja
- roditelju osigurati osjećaj osobnog zadovoljstva i uspjeha

Cilj obrazovanja roditelja je pomoći mu da

- otkrije svoje roditeljske sposobnosti i tako smanjiti njegov osjećaj ovisnosti o drugima
- preuzme odgovornost za vlastito učenje
- vidi sebe kao osobu koja može djelovati i mijenjati svoje ponašanje i ponašanje svojeg djeteta

Stanje u praksi:

- malo društvenih akcija kojima bi se isticala društvena vrijednost materinstva i roditeljstva
- nedovoljno razvijena javna svijest o važnosti i potrebi obrazovanja roditelja
- nezainteresiranost roditelja za takvu vrstu obrazovanja i neshvaćanje da je obrazovanje roditelja najbolja prevencija nepoželjnih pojava u razvoju djeteta
- traženje mišljenja stručnjaka samo u situaciji kada se pojavljuju problemi, a tada su mogućnosti djelovanja profesionalca ograničene
- nedostatak pisanih materijala koji bi roditeljima pružali korisne informacije

- **nepostojanje ili vrlo malen broj obrazovnih programa namijenjenih budućim i aktualnim roditeljima**
- **nepostojanje evidencije o postojećim programima za roditelje pa ne postoji baza podataka o stanju obrazovanja roditelja u zemlji**
- **vrlo ograničen broj ustanova kojima se roditelj može obratiti za stručni savjet (savjetovališta, centri za obitelj)**
- **zatvorenost ustanova prema roditeljima koje bi svojim djelovanjem u značajnoj mjeri mogle doprinijeti informiranju i obrazovanju roditelja**
- **zastarjeli koncept obrazovanja roditelja u kojem dominira predavačka metoda rada, pri čemu se roditeljima dodjeljuje pasivna uloga**
- **više stihijske aktivnosti, a manje planirani i kontinuirani programi**
- **nepostojanje programa vezanih za obitelj i odgovorno roditeljstvo unutar sustava školovanja**

Temelji strategije jačanja roditeljskih kompetencija

- obrazovanje roditelja treba postati dio nacionalne strategije skrbi za dijete i obitelj
- usmjeravati ciljeve obrazovanja na sva područja roditeljstva i djetetova razvoja
- u provedbi trebaju sudjelovati svi sustavi na državnoj i lokalnoj razini (pravni, zdravstveni, sustav odgoja i obrazovanja, kultura...)

Rezultati istraživanja (N=1471 roditelj)

- Dobiti savjet i razmijeniti iskustva najčešći su razlog uključivanja roditelja u njima namijenjene programe
- Roditelji su najviše zainteresirani za programe u kojima zajedno sudjeluju roditelji i djeca
- Knjižnica je za roditelje jedno od najpoželjnijih mjesta za provođenje predškolskih programa

Mogućnosti knjižnice u zadovoljavanju potreba obitelji

- Programi namijenjeni djeci
- Programi namijenjeni roditeljima
- Programi namijenjeni zajedničkom druženju djece i odraslih/roditelja

Potreba uspostavljanja partnerstva između obitelji i knjižnice

- Djelomično preklapanje sfera utjecaja, a što nameće potrebu dogovaranja o **podjeli odgovornosti**
- Dogovaranjem, zajedničkim planiranjem i djelovanjem postiže se međusobno **nadopunjavanje** u odgojnom i obrazovnom djelovanju

Cilj suradnje je

- *dobrobit djeteta*
- svakom djetetu omogućiti razvoj u sredini u kojoj će se osjećati prihvaćeno i voljeno, sigurno, zadovoljno i sretno, koja će djelovati poticajno na razvoj svih njegovih potencijala i u kojoj će se voditi briga o djetetovim specifičnostima kao jedinke

